

NGHIÊN CỨU PHÁT TRIỂN DU LỊCH SINH THÁI BỀN VỮNG GẮN VỚI BẢO TỒN ĐA DẠNG SINH HỌC TẠI VƯỜN QUỐC GIA VŨ QUANG (HÀ TĨNH)

NGUYỄN ĐÌNH TÌNH*

Tóm tắt: Vườn quốc gia Vũ Quang tỉnh Hà Tĩnh được đánh giá là khu vực có giá trị đa dạng sinh học cao bậc nhất tại Việt Nam. Với sự phong phú về hệ động thực vật kết hợp với cảnh quan thiên nhiên độc đáo, Vườn quốc gia Vũ Quang là điểm du lịch sinh thái lý tưởng có sức hấp dẫn du khách. Bài viết phân tích tiềm năng đa dạng sinh học tại Vườn quốc gia Vũ Quang phục vụ phát triển du lịch sinh thái và đề xuất các giải pháp phát triển du lịch sinh thái bền vững gắn với bảo tồn đa dạng sinh học tại đây.

Từ khóa: du lịch sinh thái, bền vững, bảo tồn, đa dạng sinh học, Vườn quốc gia Vũ Quang.

Abstract: Vu Quang National Park in Ha Tinh province is considered one of the areas with the highest biodiversity value in Vietnam. The richness of the ecosystem, combined with the unique natural landscapes, makes Vu Quang National Park an ideal ecotourism destination that attracts visitors. This study analyzes the biodiversity potential at Vu Quang National Park to serve the development of ecotourism and proposes solutions for sustainable ecotourism development linked to biodiversity conservation in the area.

Keywords: ecotourism, sustainability, conservation, biodiversity, Vu Quang national Park.

1. Đặt vấn đề

Du lịch sinh thái (DLST) đã trở thành xu hướng lựa chọn của nhiều du khách, đặc biệt là hoạt động DLST diễn ra tại các vườn quốc gia (VQG). Hearne & Salinas cho rằng, các VQG đã trở thành điểm thu hút DLST nổi tiếng với những đặc điểm nổi bật như cảnh quan thiên nhiên, địa hình đặc sắc, động, thực vật quý hiếm, đặc điểm địa chất và di sản văn hóa khác thường (1). Luật Du lịch Việt Nam đưa ra định nghĩa về DLST: “Du lịch sinh thái là loại hình du lịch dựa vào thiên nhiên, gắn với bản sắc văn hóa địa phương, có sự tham gia của cộng đồng dân cư, kết hợp giáo dục về bảo vệ môi trường” (2). DLST là một hình thức du lịch bền vững chuyên biệt được đặc trưng bởi cam kết rõ ràng để bảo vệ môi trường tự nhiên, bảo tồn đa dạng sinh học và thúc đẩy lợi ích kinh tế, xã hội cho cộng đồng địa phương (3). Trong đó, bảo tồn đa dạng sinh học được hiểu là việc bảo vệ sự phong phú của các hệ sinh thái tự nhiên quan trọng, đặc thù hoặc đại diện; bảo vệ môi trường sống tự nhiên thường xuyên hoặc theo mùa của loài hoang dã, cảnh quan môi trường, nét đẹp độc đáo của tự

nhiên; nuôi, trồng, chăm sóc loài thuộc danh mục loài nguy cấp, quý, hiếm được ưu tiên bảo vệ; lưu giữ và bảo quản lâu dài các mẫu vật di truyền (4).

DLST gắn bó chặt chẽ với du lịch bền vững cho nên phải tuân thủ nguyên tắc cơ bản của phát triển bền vững, đó là đảm bảo cân bằng giữa các khía cạnh kinh tế, sinh thái và xã hội như một thể thống nhất (5). Các nhà bảo tồn coi DLST là trường hợp “đôi bên cùng có lợi”, trong đó chi tiêu của khách đóng vai trò là công cụ để tận dụng đa dạng sinh học và các địa điểm tự nhiên và do đó có thể đóng góp quan trọng cho việc bảo tồn thiên nhiên (6).

Như vậy, có thể khẳng định rằng bảo tồn đa dạng sinh học là một trong những mục tiêu quan trọng hàng đầu nhằm phát triển bền vững DLST tại các VQG, khu bảo tồn thiên nhiên. Tuy nhiên, hiện nay việc phát triển DLST tại các khu rừng đặc dụng ngoài những tác động tích cực mang lại, thì cũng gây ra những tác động tiêu cực đến hệ sinh thái tự nhiên, như làm suy giảm đa dạng sinh học, một số loài động, thực vật quý hiếm đứng trước nguy cơ bị tuyệt chủng...

* Ths, Trường Đại học Công thương TP.HCM

VQG Vũ Quang, tỉnh Hà Tĩnh không chỉ được biết đến là nơi có nguồn sinh vật phong phú, mà cảnh quan thiên ở đây còn độc đáo hấp dẫn khách DLST. Đây là một trong những nơi cư trú cuối cùng của một số loài đặc hữu quý hiếm có ý nghĩa quan trọng cho công tác bảo tồn, trong đó phải kể đến những loài động vật như: sao la, mang lớn, cây vằn, chà vá chân nâu, gà lôi lam đuôi trắng. Điều này cho thấy tầm quan trọng trong công tác bảo tồn tại VQG Vũ Quang không chỉ ở mức độ quốc gia mà còn cả toàn cầu. Trong bối cảnh đó cần phải có những nghiên cứu đánh giá đúng tiềm năng đa dạng sinh học tại VQG Vũ Quang phục vụ phát triển DLST và đề xuất những giải pháp phù hợp nhằm phát triển DLST gắn với bảo tồn đa dạng sinh học hướng đến mục tiêu phát triển bền vững.

2. Tiềm năng và thực trạng phát triển DLST gắn với bảo tồn đa dạng sinh học tại VQG Vũ Quang

Tổng quan về VQG Vũ Quang

VQG Vũ Quang được thành lập theo quyết định số 102/2002/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ ngày 30-7-2002. VQG Vũ Quang nằm ở phía Tây Bắc tỉnh Hà Tĩnh, thuộc địa bàn các huyện miền núi Vũ Quang, Hương Khê và Hương Sơn (trước đây). Nằm trên tuyến đường Hồ Chí Minh được kết nối với các tuyến giao thông nội bộ nên du khách tiếp cận với VQG Vũ Quang rất thuận tiện. Vị trí địa lý thuận lợi cùng với sự phong phú về hệ động thực vật, sự hấp dẫn của cảnh quan thiên nhiên và các giá trị văn hóa, lịch sử nổi bật, VQG Vũ Quang có tiềm năng rất lớn để phát triển DLST.

Tiềm năng đa dạng sinh học phục vụ phát triển DLST tại VQG Vũ Quang

Tại VQG Vũ Quang có các hệ sinh thái điển hình như: hệ sinh thái ao hồ trên núi cao, hệ sinh thái rừng mưa trên núi cao, hệ sinh thái rừng lùn... đây chính là sinh cảnh sống của hàng ngàn loài động, thực vật, trong đó có nhiều loài nguy cấp, quý hiếm cần được ưu tiên bảo tồn với 131/1.829 loài thực vật bậc cao, 46/94 loài thú, 38/315 loài chim và 22/89 loài lưỡng cư bò sát nằm trong danh lục sách đỏ Việt Nam 2007, danh lục sách đỏ IUCN và Nghị định số 06/2019/NĐ-CP ngày 22-1-2019 của Chính phủ về “Quản lý thực vật rừng, động vật rừng nguy cấp, quý, hiếm và thực thi Công ước về buôn bán quốc tế các loài động vật, thực vật hoang dã nguy cấp” (7).

Theo đánh giá của các chuyên gia, VQG Vũ Quang có tính đa dạng sinh học rất cao và còn chứa đựng nhiều tiềm ẩn chưa được khám phá. Sự chia

cắt về sinh cảnh cũng như các yếu tố đặc trưng của khu vực đã tạo nên sự đặc hữu và các loài sinh vật mới. Thuật ngữ “Mô loài mới” đã được giới chuyên môn khoa học đánh giá cho khu vực rừng Vũ Quang, sau khi phát hiện ra loài sao la năm 1992 và mang lớn năm 1993 (8).

Đa dạng thực vật rừng: các nghiên cứu cho thấy tính đến năm 2020, hệ thực vật tại VQG Vũ Quang rất phong phú và đa dạng với khoảng 202 họ, 676 chi và 1.823 loài bậc cao có mạch. Đặc biệt là sự có mặt của 6 ngành thực vật bậc cao có mạch, được phân bố tại các khu vực khác nhau của VQG gồm các ngành: Mộc lan, Dương xỉ, Thông, Thông đất, Cỏ tháp bút, Quyết lá thông (9). Tiêu biểu cho hệ thực vật tại VQG Vũ Quang phải kể đến quần thể cây pơ mu cổ thụ, quý hiếm có niên đại khoảng từ 800-1.000 năm, nằm ở độ cao khoảng 1.445m so với mặt nước biển, có những cây lớn với đường kính phần gốc hơn 2,2m, chiều cao khoảng 30m, tán rộng sum suê. Ngoài ra, còn có vô số loài lâm sản cổ thụ, quý hiếm hàng trăm năm tuổi khác như: du sam núi đất, lim xanh, hoàng đàn giả, sồi ba cạnh, sấu.

Đa dạng động vật rừng: hệ động vật tại VQG Vũ Quang có tổng số 901 loài thuộc 129 họ. Trong đó, 106 loài động vật có nguy cơ, nguy cấp theo các mức độ bảo tồn khác nhau từ VU (sẽ nguy cấp) đến CR (cực kỳ nguy cấp) đang nhận được sự quan tâm rất lớn từ các tổ chức và các nhà bảo tồn. Tại đây còn có sự hiện diện của nhiều loài đặc hữu cho cả Việt Nam và Lào vô cùng quý hiếm như: sao la, mang lớn, thỏ mặt hổ, cây vằn, chà vá chân nâu, vượn đen má trắng, gà lôi lam đuôi trắng... VQG Vũ Quang nằm trong một vùng sinh thái có mức độ ưu tiên toàn cầu, được xác định là cực kỳ quan trọng trong việc bảo tồn đa dạng sinh học cho cả khu vực (10).

Tiềm năng đa dạng sinh học đã tạo ra lợi thế rất lớn cho phát triển DLST tại VQG Vũ Quang. Đặc biệt là phát triển loại hình du lịch tham quan nghiên cứu phục vụ đối tượng khách là các chuyên gia nghiên cứu về động, thực vật, các nhà côn trùng học, sinh vật học, du lịch học, cũng như học sinh, sinh viên và những người thích tìm hiểu, khám phá. Hiện nay, một số VQG, khu bảo tồn trên thế giới và ở Việt Nam đang phát triển loại hình du lịch quan sát động vật hoang dã, như ở Kenya (châu Phi), VQG Cát Tiên, VQG Cúc Phương, VQG Bạch Mã... Vì vậy, VQG Vũ Quang với tiềm năng đa dạng về động vật, việc phát triển loại hình du lịch quan sát động vật hoang dã là rất phù hợp.

Tính đa dạng sinh học cao tại VQG Vũ Quang còn được thể hiện ở sự độc đáo, kỳ vĩ của cảnh quan thiên nhiên. Những cánh rừng nguyên sinh xen giữa là các hồ, thác tạo nên sức hấp dẫn riêng cho DLST tại VQG Vũ Quang. Một số điểm tham quan DLST tiêu biểu tại VQG Vũ Quang như: khám phá cảnh quan thiên nhiên, dã ngoại như cắm trại và tắm suối tại khe Rào Ròng, Nam Châm; du thuyền ngắm cảnh, trải nghiệm trên lòng hồ, nghỉ dưỡng tại hồ Ngân Trươi; tham quan, học tập về các loài thực vật đang được bảo tồn của VQG tại vườn thực vật...

Như vậy, cùng với sự phong phú về động thực vật rừng, cảnh quan thiên nhiên độc đáo và giá trị văn hóa nổi bật của các dân tộc thiểu số như Lào (di cư), dân tộc Chứt, VQG Vũ Quang là điểm đến DLST tham quan, nghiên cứu, nghỉ dưỡng và giải trí lý tưởng. Tuy nhiên, việc khai thác DLST tại đây cần có mô hình phù hợp, phải gắn với phát triển bền vững trên cơ sở đảm bảo hài hòa giữa lợi ích tăng trưởng kinh tế, công bằng xã hội và bảo vệ tài nguyên môi trường. Vấn đề bảo tồn đa dạng sinh học phải được đặt lên hàng đầu trong phát triển DLST tại VQG Vũ Quang vì đây là nơi tập trung những loài động thực vật quý hiếm, đặc hữu trong đó có những loài nguy cấp cần được bảo tồn và phát triển nguồn gen.

Thực trạng phát triển DLST gắn với bảo tồn đa dạng sinh tại VQG Vũ Quang

Do cơ sở hạ tầng và cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch còn nhiều hạn chế, chưa kêu gọi được các nhà đầu tư, những bất cập về cơ chế, chính sách nên việc phát triển DLST tại VQG Vũ Quang chưa tương xứng với tiềm năng vốn có. Theo Ban quản lý VQG Vũ Quang, hiện tại trung bình mỗi tháng có khoảng hơn 100 lượt khách đến tham quan tại VQG, khách thường đi theo đoàn với số lượng từ 10-30 người, đông nhất là vào các dịp lễ 30-4 và 1-5, chủ yếu là khách nội tỉnh đi về trong ngày nên chỉ tiêu du lịch chưa cao. Hiện nay, các loại hình du lịch liên quan đến đa dạng sinh học như quan sát động vật hoang dã vẫn chưa được tổ chức tại VQG.

Công tác bảo tồn đa dạng sinh học tại VQG Vũ Quang đã đạt được những thành quả nhất định. Trong thời gian qua VQG đã thành lập các đội tuần tra để thu giữ các bẫy động vật và phá hủy các lán trại trái phép. VQG Vũ Quang đã sử dụng hệ thống bẫy ảnh để hỗ trợ công tác tuần tra và giám sát đa dạng sinh học. Việc sử dụng hệ thống này không chỉ giúp nắm bắt tình hình đa dạng sinh học hiện có mà còn phát

hiện những loài mới, từ đó giúp Ban quản lý VQG xác định rõ hơn về tài nguyên đa dạng sinh học, đánh giá vùng phân bố loài, thống kê những loài quan trọng nhằm xây dựng phương án bảo tồn phù hợp.

Cùng với hoạt động tuần tra, giám sát nguồn sinh vật hiện có Ban quản lý VQG Vũ Quang còn tiên phong trong việc thực hiện chương trình hợp tác, phối hợp công tác cứu hộ, tái thả động vật hoang dã. Thực hiện việc phân, tách đàn ra nhiều vùng khác nhau nhằm tạo hiệu quả trong công tác bảo tồn. Nhiều loài động vật hoang dã đã được thả về môi trường tự nhiên, được theo dõi, bảo vệ để đảm bảo an toàn tại VQG Vũ Quang, điều này đã góp phần làm phong phú và dày thêm hệ sinh thái động vật, thực vật ở một trung tâm được đánh giá có tính đa dạng sinh học cao hàng đầu tại Việt Nam.

3. Giải pháp phát triển DLST bền vững gắn với bảo tồn đa dạng sinh học tại VQG Vũ Quang

Để phát triển DLST bền vững gắn với bảo tồn đa dạng sinh học tại VQG Vũ Quang cần có sự phối hợp, tăng cường vai trò của các bên tham gia gồm: người dân địa phương, khách du lịch, chính quyền địa phương, doanh nghiệp kinh doanh du lịch, các tổ chức phi chính phủ. Trong đó, cần thực hiện đồng bộ các giải pháp cụ thể như sau:

Nâng cao nhận thức và ý thức pháp luật về bảo tồn đa dạng sinh học

Tăng cường việc tuyên truyền nâng cao nhận thức về bảo tồn đa dạng sinh học cho cộng đồng địa phương, khách du lịch. Tại những điểm, tuyến tham quan có tài nguyên du lịch là một bộ phận thuộc bảo tồn đa dạng sinh học, cần có các biển cảnh báo, các thông báo, pano, áp phích, tuyên truyền về các hoạt động bảo tồn đa dạng sinh học trong đó phải phổ biến các hành vi bị nghiêm cấm cũng như các hành vi được khuyến khích trong lĩnh vực bảo tồn đa dạng sinh học, mục đích, ý nghĩa của bảo tồn đa dạng sinh học.

Nâng cao ý thức pháp luật về bảo tồn đa dạng sinh học. Cơ quan nhà nước có thẩm quyền và các tổ chức, cá nhân liên quan, doanh nghiệp du lịch cần phối hợp để mở các lớp tập huấn về pháp luật bảo tồn đa dạng sinh học cho các hướng dẫn viên du lịch, cộng đồng dân cư sống trong phạm vi vùng đệm, Ban quản lý VQG, lực lượng kiểm lâm để các đối tượng này nắm vững pháp luật về bảo tồn đa dạng sinh học và có thể vận dụng một cách phù hợp, hiệu quả trong quá trình triển khai hoạt động DLST.

Cần thực hiện xử lý nghiêm khắc các hành vi vi phạm pháp luật về bảo tồn đa dạng sinh học nói chung, vi phạm pháp luật về bảo tồn đa dạng sinh học trong lĩnh vực du lịch nói riêng để bảo đảm tính rắn đẽ, ngăn chặn kịp thời các hành vi gây tổn hại tới đa dạng sinh học trong hoạt động du lịch.

Xây dựng mô hình DLST bền vững có sự tham gia của các bên liên quan, tập trung phát triển sản phẩm DLST gắn với giá trị đa dạng sinh học

Trong thời gian tới các cơ quan quản lý nhà nước tại Hà Tĩnh, các cá nhân, tổ chức có liên quan như Sở Nông nghiệp và Môi trường, Sở VH-TT-DL, Sở Khoa học - Công nghệ, Ban quản lý VQG Vũ Quang cần tiếp tục nghiên cứu để xây dựng mô hình phát triển DLST bền vững phù hợp với điều kiện phát triển tại VQG Vũ Quang. Trong mô hình này phải tính toán cụ thể yếu tố sức chứa tại các điểm tham quan trong Vườn, vì khi lượng du khách vượt quá sức chứa sẽ gây tác động tiêu cực đến đa dạng sinh học, môi trường. Phải thu hút được sự tham gia của các bên vào hoạt động DLST và bảo tồn, trong đó đặc biệt chú trọng vai trò của người dân địa phương.

Khuyến khích người dân địa phương tham gia vào phát triển DLST và bảo tồn đa dạng sinh học tại VQG Vũ Quang. Với lực lượng lao động địa phương đông đảo nếu được tham gia vào các lớp tập huấn về DLST, bảo tồn đa dạng sinh học họ sẽ trở thành những hướng dẫn viên du lịch địa phương và tham gia vào công tác tuần tra bảo tồn đa dạng sinh học. Bên cạnh đó, cần có biện pháp để ổn định sinh kế lâu dài cho người dân địa phương, để họ không xâm lấn diện tích rừng vào mục đích sản xuất, không tham gia vào các hoạt động săn bắt, buôn bán trái phép động, thực vật quý hiếm.

Mô hình DLST tại VQG Vũ Quang cần có sự kết hợp hài hòa giữa hoạt động bảo tồn đa dạng sinh học và hoạt động du lịch, có cơ chế rõ ràng về việc sử dụng nguồn tài chính thu được từ du lịch để một mặt vừa đáp ứng lợi ích kinh tế của các bên tham gia; mặt khác, đáp ứng được yêu cầu bảo tồn đa dạng sinh học, sử dụng nguồn tài chính để thúc đẩy bảo tồn đa dạng sinh học. Cần có cơ chế phát triển các dịch vụ du lịch tại VQG Vũ Quang nhằm phát huy các tiềm năng kinh tế của đa dạng sinh học tại đây, dùng chính lợi ích kinh tế thu được để bảo tồn đa dạng sinh học.

Thế mạnh để phát triển DLST tại VQG Vũ Quang chính là yếu tố đa dạng sinh học, trong đó

gồm sự phong phú của các loài động, thực vật và sự độc đáo của cảnh quan thiên nhiên, do vậy, thời gian tới cần tập trung phát triển các loại hình, sản phẩm DLST dựa vào thế mạnh đó, như dã ngoại; tham quan nghiên cứu khoa học; du lịch mạo hiểm, thám hiểm kết hợp leo núi; du lịch nghỉ dưỡng; quan sát động vật hoang dã; tắm rừng; diễn giải giáo dục môi trường. Ưu tiên phát triển tour chuyên đề tại một số điểm tham quan có hệ sinh thái đặc trưng.

Xây dựng cơ sở hạ tầng và cơ sở vật chất phục vụ phát triển DLST gắn với bảo tồn đa dạng sinh học

Cần đầu tư mở rộng khu vườn thực vật, khu cứu hộ, chăm sóc động vật hoang dã, nhà lưu giữ mẫu vật để phục vụ nhu cầu tham quan, diễn giải, giáo dục cho du khách, cũng như công tác bảo tồn. Xây dựng Trung tâm quản lý và điều hành du lịch, các trạm quan sát cảnh quan và một số điểm DLST.

Hạn chế lớn cho phát triển DLST tại VQG Vũ Quang hiện nay chính là sự thiếu đồng bộ về cơ sở hạ tầng và cơ sở vật chất phục vụ du lịch. Trong thời gian tới cần kêu gọi các dự án đầu tư vào lĩnh vực này nhất là hệ thống nhà hàng, cơ sở lưu trú. Trong quá trình thiết kế xây dựng hạ tầng du lịch cần chú trọng công tác đánh giá tác động đến tài nguyên, môi trường, đa dạng sinh học. Khuyến khích, hướng dẫn, tạo điều kiện để người dân vùng đệm xây dựng các homestay phục vụ du khách. Cần xây dựng hạ tầng khoa học công nghệ phục vụ chuyển đổi số trong phát triển DLST và công tác bảo tồn đa dạng sinh học.

Tăng cường xúc tiến quảng bá và phát triển thị trường du lịch

Hiện nay, du khách biết đến tiềm năng DLST tại VQG Vũ Quang chưa nhiều, do vậy, cần tăng cường công tác quảng bá, đặc biệt là trên trang web của VQG, trên các trang mạng xã hội như Facebook, Zalo, YouTube, thực hiện các video giới thiệu về cảnh quan và các điểm đến hấp dẫn nhằm thu hút sự quan tâm của du khách. Việc sử dụng hiệu quả các nền tảng trực tuyến trong quảng bá sẽ giúp du khách trong và ngoài nước được tiếp cận đầy đủ các thông tin về VQG Vũ Quang, từ đó thúc đẩy sự đam mê, khám phá và trải nghiệm của họ.

Cần xây dựng chiến lược dài hạn trong công tác quảng bá hoạt động DLST tại VQG Vũ Quang. Thông tin quảng bá cần được chọn lọc, mang tính đại diện thể hiện đặc trưng của VQG. Cần tăng cường sử dụng các khẩu hiệu, slogan trong quảng bá. Việc sử dụng

các slogan trong quảng bá không chỉ thúc đẩy tâm lý muốn khám phá của khách du lịch mà còn tạo ấn tượng về điểm đến góp phần tạo dựng thương hiệu trong phát triển DLST tại VQG Vũ Quang.

Cần tăng cường ứng dụng công nghệ số trong hoạt động quảng bá du lịch tại VQG Vũ Quang. Thực hiện liên kết với các cơ quan truyền thông có uy tín ở trong và ngoài nước để quảng bá và tạo dựng hình ảnh DLST tại VQG Vũ Quang. Tăng cường tham gia các hội chợ triển lãm, các sự kiện về du lịch, tổ chức các chương trình xúc tiến quảng bá du lịch nhằm giới thiệu quảng bá điểm đến du lịch VQG Vũ Quang.

Đào tạo nguồn nhân lực phục vụ phát triển DLST gắn với bảo tồn đa dạng sinh học tại VQG Vũ Quang

Trong thời gian tới, VQG Vũ Quang cần tăng cường tập huấn, bồi dưỡng, đào tạo và đào tạo lại cho nguồn nhân lực DLST. Phối hợp với các cơ sở đào tạo du lịch ở trong và ngoài tỉnh, doanh nghiệp du lịch nhằm nâng cao chất lượng đào tạo, bồi dưỡng, đảm bảo nguồn nhân lực vừa chắc kiến thức chuyên môn, kỹ năng nghiệp vụ du lịch, có thể sử dụng thành thạo công nghệ phục vụ công việc.

Cần hoàn thiện thể chế, chính sách về tuyển dụng, đào tạo và phát triển nguồn nhân lực du lịch sinh thái. Có chính sách hỗ trợ, nâng cao năng lực cho người làm du lịch, có cơ chế đãi ngộ tốt và cơ chế thu hút nhân tài. Tạo thuận lợi về điều kiện công tác, môi trường làm việc cho nguồn nhân lực có trình độ cao tại đây. Có cơ chế khuyến khích, khen thưởng kịp thời đối với người làm du lịch có ý tưởng đổi mới, sáng tạo, nghiên cứu, áp dụng những thành tựu công nghệ tiên tiến nâng cao năng suất, chất lượng hiệu quả trong công việc.

Cần tổ chức các lớp bồi dưỡng ngắn hạn cho đối tượng là người dân địa phương tham gia hoạt động DLST và bảo tồn đa dạng sinh học. Cần trang bị cho họ về kiến thức cơ bản về giao tiếp ứng xử, kỹ năng bán hàng, vệ sinh môi trường, tiếp thị du lịch cũng như nghiệp vụ chuyên môn.

4. Kết luận

VQG Vũ Quang là khu vực có giá trị đa dạng sinh học cao bậc nhất tại Việt Nam. Tiềm năng này thể hiện ở sự đa dạng và phong phú của các loài động thực vật, trong đó có những loài quý hiếm, đặc hữu cần được bảo tồn cùng với sự độc đáo, hoang sơ của cảnh quan thiên nhiên. Đây chính là điều kiện lý tưởng để phát triển DLST tại VQG Vũ Quang. Tuy nhiên, thực trạng phát triển cho thấy

hoạt động khai thác tài nguyên phục vụ DLST tại đây chưa tương xứng với tiềm năng sẵn có, còn bộc lộ nhiều hạn chế. Để VQG Vũ Quang trở thành một điểm đến DLST bền vững, đáp ứng nhu cầu tham quan trải nghiệm của du khách trong nước và quốc tế, trong thời gian tới cần thực hiện đồng bộ các giải pháp. Với định hướng đúng đắn, sự vào cuộc đồng bộ của các cấp, các ngành và cộng đồng, việc phát triển DLST tại VQG Vũ Quang sẽ là giải pháp phát triển kinh tế xanh, kết hợp hài hòa giữa bảo tồn môi trường tự nhiên với nâng cao chất lượng đời sống người dân ■

N.Đ.T

1. Hearne, R.R. & Salinas, Z.M, *The use of choice experiments in the analysis of tourist preferences for ecotourism development in Costa Rica (Việc sử dụng các thí nghiệm lựa chọn trong phân tích sở thích của du khách đối với sự phát triển du lịch sinh thái ở Costa Rica)*, *Journal of Environmental Management*, 65(2), 2002, tr.153-163.

2. Luật số 09/2017/QH14 của Quốc hội: Luật Du lịch.

3. Dhami, I., Deng, J., Burns, R. C., & Pierskalla, C, *Identifying and mapping forest-based ecotourism areas in West Virginia - Incorporating visitors' preferences (Xác định và lập bản đồ các khu vực du lịch sinh thái dựa vào rừng ở Tây Virginia - Kết hợp sở thích của du khách)*, *Tourism Management*, 42, 2014, tr.165-176.

4. Văn bản hợp nhất 32/VBHN-VPQH 2018 của Quốc hội: Hợp nhất Luật Đa dạng sinh học.

5. Pforr, C., *Concepts of sustainable development, sustainable tourism, and ecotourism: definitions, principles, and linkages (Khái niệm phát triển bền vững, du lịch bền vững và du lịch sinh thái: định nghĩa, nguyên tắc và mối liên hệ)*, *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 1(1), 2001, tr.68-71.

6. Wunder, S, *Ecotourism and economic incentives: An empirical approach (Du lịch sinh thái và các động lực kinh tế: Một phương pháp thực nghiệm)*, *Ecological Economics*, 32(3), 2000, tr.465-479.

7. *Vườn quốc gia Vũ Quang, Hà Tĩnh*, nbca.gov.vn, 30-12-2023.

8, 9, 10. Sở Nông nghiệp và Môi trường Hà Tĩnh, Đề án “Du lịch sinh thái, nghỉ dưỡng, giải trí tại Vườn Quốc gia Vũ Quang, tỉnh Hà Tĩnh giai đoạn 2025-2030”, 2025.

Ngày Tòa soạn nhận bài: 28-9-2025; Ngày phân biệt, đánh giá, sửa chữa: 15-10-2025; Ngày duyệt bài: 30-10-2025.